

Koja je uloga finansijskog izveštavanja u fiskalnoj transparentnosti i odgovornosti?

**Sastanak svih zajednica prakse u Moskvi
Fiskalna transparentnost i odgovornost**

Majkl Peri, Svetska banka, maj 2014.

Struktura prezentacije

1. Tema
2. Definicije i koncepti
3. Zašto su finansijski izveštaji tako moćni
4. Ograničenja u ostvarenju moći finansijskih izveštaja
5. Dalji koraci

Odeljak 1. Tema

Finansijski izveštaji vladinog sektora koji su prošli reviziju i objavljeni potencijalno mogu da budu jedinstven moćan instrument odgovornosti i transparentnosti

Odeljak 2: Definicije i koncepti

Definicije

Finansijsko izveštavanje

- Finansijski izveštaji – definisani standardima IPSAS
- Drugi finansijski izveštaji

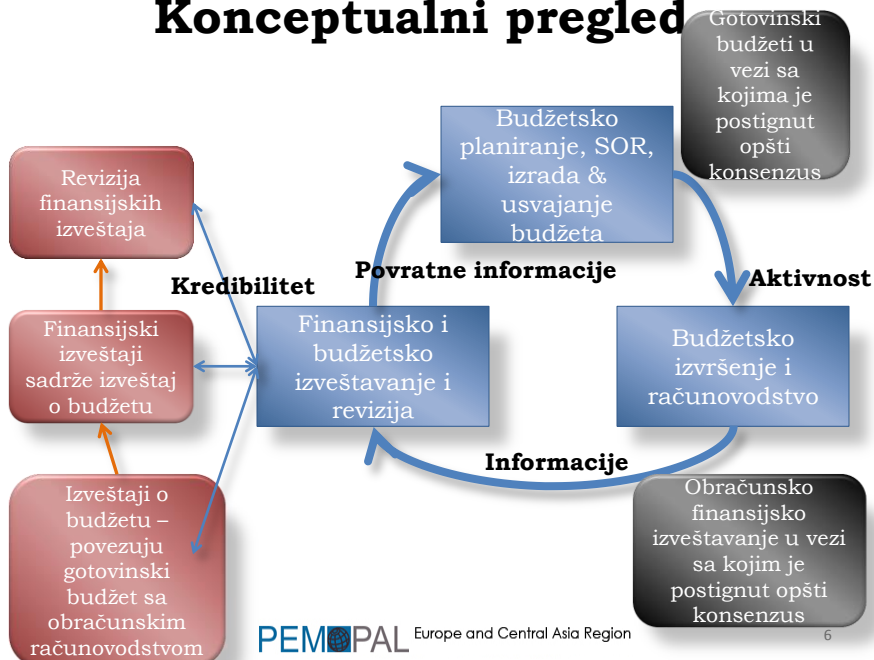
Budžetsko izveštavanje

- Budžet u poređenju sa ostvarenjem
- Izveštaji o učinku – pružanje usluga

Finansijski izveštaji po obračunskom principu sastoje se od:

1. Bilansa stanja
2. Operativnog izveštaja
3. Izveštaja o tokovima gotovine
4. Poređenja budžeta sa realizacijom (poravnanje razlika između gotovinskog i obračunskog)
5. Politika i napomena

Konceptualni pregled

Budžetsko i finansijsko izveštavanje

- Veze
  - Budžetsko izveštavanje povezuje gotovinski budžet sa obračunskim finansijskim izveštavanjem **zato što**
  - Finansijski izveštaji sadrže i poređenje između budžeta i realizacije
  - Potvrda o reviziji daje kredibilitet finansijskim izveštajima uključujući izveštaj o budžetu
- Rezultat
  - Budžetsko izveštavanje integrisano sa finansijskim izveštajima
  - Unapređen kredibilitet kroz proces revizije
  - Omogućena usklađenost između budžetskog i finansijskog izveštavanja
- Povratne informacije
  - Proces budžetskog planiranja zasnovan na kredibilnim, pouzdanim i doslednim informacijama o istorijskom budžetskom učinku iz finansijskih izveštaja

Odeljak 3: Zašto su finansijski izveštaji tako moćni

Sedam razloga za moć finansijskih izveštaja

1. Kredibilitet
2. Informacije
3. Standardizacija
4. Objavljivanje
5. Hijerarhija
6. Upravljanje učinkom
7. Međunarodno priznavanje

Objašnjenja na narednim slajdovima

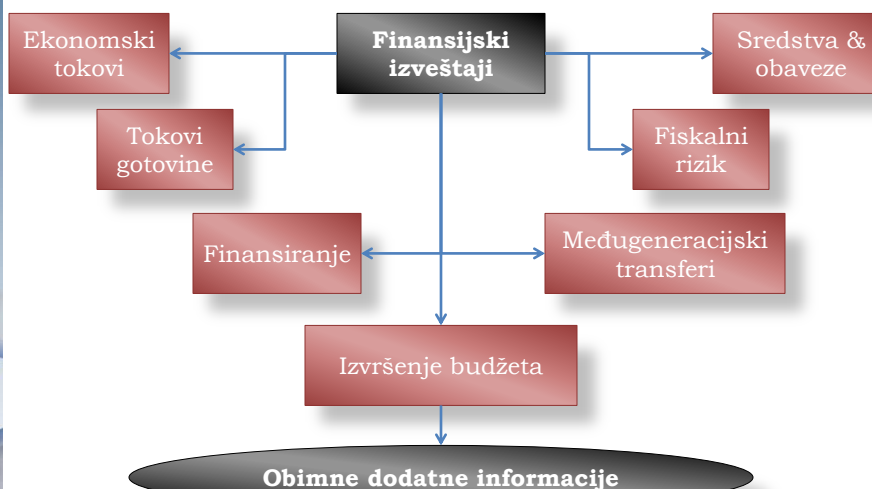

1. razlog: Kredibilitet finansijskih izveštaja

Četiri faktora daju kredibilitet

1. Ukazuju na to šta se zaista dogodilo – konkretne činjenice umesto pukih planova
2. Proističu iz strukturiranih računovodstvenih sistema i procesa
3. Podržani su internim kontrolama i internom revizijom
4. Nezavisno verifikovani i sertifikovani od strane eksterne revizije

2. razlog: Obilje informacija sadržanih u finansijskim izveštajima

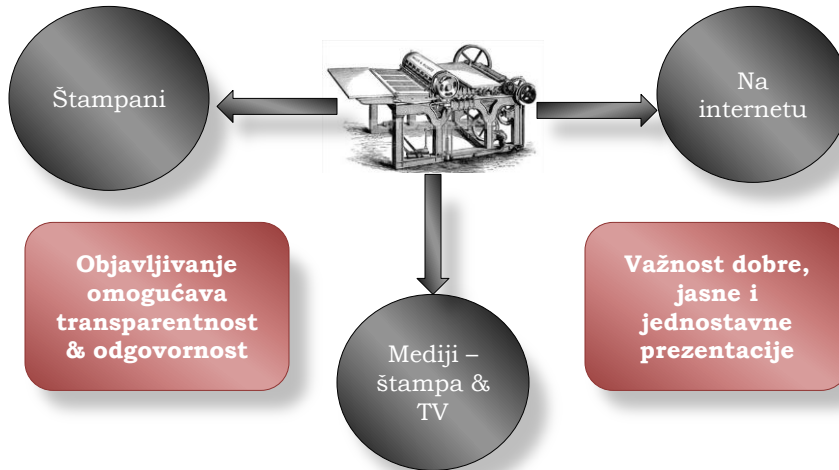

3. razlog: Standardizacija finansijskih izveštaja

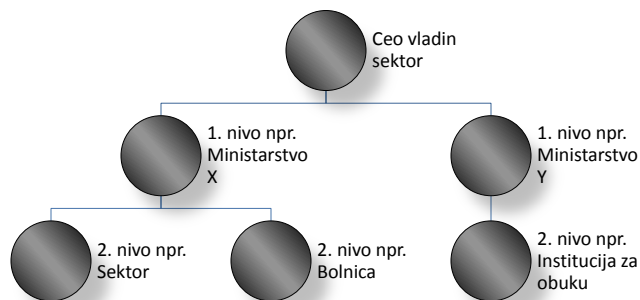
**Standardizacija sadržaja, merenja,
valuacije i prezentacije olakšava poređenje**

- **Standardizovano izveštavanje među različitim subjektima unutar jedne zemlje**
- **Standardizovano izveštavanje među različitim zemljama**
- **Standardizacija među različitim sistemima izveštavanja, npr. statističkim & finansijskim**
- **Doslednost tokom vremena omogućava sledljivost među periodima izveštavanja**

4. razlog: Finansijski izveštaji se objavljuju

5. razlog: Hijerarhija finansijskih izveštaja

Koristi od hijerarhije:

1. Objavljeni revidirani finansijski izveštaji svih značajnih ekonomskih subjekata iz javnog sektora
2. Konsolidacija omogućava razne nivoe pregleda
3. Proces konsolidacije sprečava propuste ili preklapanja informacija među subjektima

6. razlog: Finansijski izveštaji omogućavaju upravljanje učinkom

4 ½ važne mere učinka

1. Fiskalni učinak
2. Učinak budžeta
3. Učinak finansijske kontrole
4. Učinak u pogledu efikasnosti rashoda

½ merenja vrednosti za uloženi novac

- Potrošeni iznos u odnosu na postignute ishode

7. razlog: Međunarodno priznanje finansijskih izveštaja

- Međunarodni računovodstveni standardi u javnom sektoru (IPSAS)
  - U celini se bave finansijskim izveštajima
- Okviri ocene
  - PEFA, ROSC
- Međunarodna poređenja
  - Ocene transparentnosti, npr. GIFT, MMF
  - Učešće civilog društva
- Procena rizika države/subjekta
  - Agencije za ocenu kreditnog rejtinga
- Zahtevi nadnacionalnih tela
  - Planirani standardi finansijskog izveštavanja u javnom sektoru u EU
  - Multilateralne agencije, npr. Svetska banka, MMF, zahtevi za finansijskim izveštajima usklađenim sa standardima IPSAS

Zaključci o potencijalnoj moći finansijskih izveštaja

- Finansijski izveštaji imaju potencijal da budu jedinstven moćan instrument odgovornosti i transparentnosti
- **Ali** potencijal finansijskih izveštaja još uvek nije u potpunosti realizovan

Odeljak 4 Ograničenja u ostvarenju moći finansijskih izveštaja

Pet ključnih ograničenja

1. Još uvek u fazi razvoja i izmena
2. Neusklađeni standardi
3. Neadekvatna hijerarhija finansijskih izveštaja
4. Kašnjenja
5. Nedostatak razumevanja korisnika

1. ograničenje: Fiansijsko izveštavanje u javnom sektoru je nedavno nastalo i još uvek se razvija i menja

A. Koncept finansijskih izveštaja u javnom sektoru proistekao iz privatnog sektora

- Rani primeri npr. Novi Zeland 1993.
- Standardi IPSAS pokrenuti 1997.

B. Javnom sektoru nedostaju veštine i iskustvo u objavljivanju finansijskih izveštaja

- Ograničen broj kvalifikovanih računovođa u javnom sektoru

C. Ogranizacije civilnog društva nisu upozante sa finansijskim izveštajima u javnom sektoru

- Nizak kvalitet pokrivanja u medijima

2. ograničenje: Neusklađeni standardi u izveštavanju

Međunarodni računovodstveni standardi u javnom sektoru (IPSAS)	<ul style="list-style-type: none"> • Usvojio Odbor IPSASB • Zasnovani na Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja • Pod kontrolom računovođa iz privatnog sektora • Ograničena sredstva za istraživanje
Statistika vladinih finansija MMF-a (GFS)	<ul style="list-style-type: none"> • Usvojio MMF • Usklađena sa Sistemom nacionalnih računa UN (SNA) • Značajne razlike u obuhvatu, valuaciji, merenju i definicijama u odnosu na IPSAS
Evropski sistem nacionalnih računa (ESA)	<ul style="list-style-type: none"> • Usklađen sa SNA UN-a • Te stoga, ista pravila u valuaciji, merenju i definicije kao GFS
Evropski računovodstveni standardi u javnom sektoru (EPSAS)	<ul style="list-style-type: none"> • Još uvek ne postoje • Doprineće preklapanju standarda

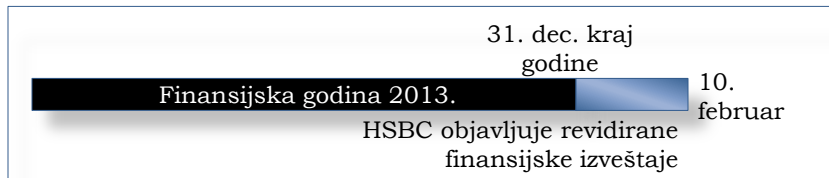
3. ograničenje: Neadekvatna hijerarhija finansijskih izveštaja

- Hijerarhija je često nepotpuna
- U mnogim slučajevima nema revidiranih finansijskih izveštaja za subjekte pod nacionalnim vladama, npr.
  - Ministarstva, agencije, druga pravna lica pod kontrolom vlada
- Stoga je konsolidovano izveštavanje često bazirano na internim izveštajima koji nisu prošli reviziju

4. ograničenje: Kašnjenja

- Privatni sektor izveštava brzo
  - Primer – velika internacionalna banka HSBC
    - Promet >12 milijardi US\$
    - Sredstva >2.600 milijardi US\$

- Slični rokovi mogući u javnom sektoru
  - Obračunsko računovodstvo olakšava brzo izveštavanje
- Zahteva se periodično izveštavanje

5. ograničenje: Nedostatak razumevanja među korisnicima

- Finansijski izveštaji su obično složeni i teški za razumevanje
- Potencijalni korisnici, mediji i organizacije civilnog društva nisu obučeni da analiziraju i koriste informacije

Zaključci o ograničenjima

- Potencijal finansijskog izveštavanja u pogledu odgovornosti i transparentnosti još uvek nije u potpunosti realizovan

Odeljak 5 Dalji koraci

1. aktivnost: Dalje unapređenje finansijskih izveštaja

- Cilj objavljenih finansijskih izveštaja
  - Potpuno pridržavanje međunarodnih obračunskih standarda
  - Objavljavanje za sve značajne subjekte u javnom sektoru
  - “Čist” izveštaj revizije
  - Brzo objavljivanje
  - Plus periodično finansijsko izveštavanje

2. aktivnost: Bolje razumevanje finansijskih izveštaja među korisnicima

- Stručnjaci za upravljanje javnim finansijama
  - Treba da daju istu važnost ex ante i ex post izveštavanju
- Zvaničnici u vladinom sektoru
  - Treba da budu odgovorni za informacije u finansijskim izveštajima
- Mediji
  - Treba da analiziraju, tumače i izveštavaju o finansijskom učinku subjekata u vladinom sektoru

3. aktivnost: Približavanje standarda u izveštavanju

- U ovom trenutku postoje značajne razlike između standarda IPSAS i GFS/ESA
- Cilj treba da bude svodenje razika na najmanju moguću meru i njihova racionalizacija
  - Zajednički jezik
  - Zajednička pravila merenja i valuacije
  - Zajedničke strukture klasifikacije
- Razlike treba da postoje samo u prezentaciji
- Različiti standardi treba da se međusobno podržavaju

Finansijski izveštaji koji su prošli reviziju treba da obezbede kredibilitet izveštajima po GFS/ESA

Kraj

Michael Parry
michael.parry@michaelparry.com
www.michaelparry.com